

23
1710, 4a E. 21. num. 30. #
20
DISPUTATIO INAUGURALIS JURIDICA

DE
PARENTUM CONSENSUS PER
MAGISTRATUM CIRCA LI-
BERORUM SPONSALIA
SUPPLETIONE,

Quam
DIVINA FAVENTE GRATIA
RECTORE HUIUS UNIVERSITATIS MAGNIFICENTISSIMO,
REVERENDISSIMO ET ILLUSTRISSIMO DOMINO,
DOMINO

P 386
PHILIPPO WILHELMO,
S. R. I. COMITE de BOINEBURG,

SACRÆ CÆSARÆ MAJESTATIS CONSILIARIO INTIMO & CA-
MERARIO, nec non METROPOLITANARUM ECCLESIARUM,
MOGUNTINÆ & TREVIRENSIS CANONICO CAPITULA-
RI SENIORE, & respectivè SUPREMO CHORI-EPISCOPO,
HMINENTISSIMI PRINCIPIS ELECTORIS MOGUNTINI CON-
SILIARIO INTIMO, ac CIVITATIS TERRITORIÏ que
ERFURTENSIS PRO-PRINCIPE &c. &c.

PRÆSIDE

DN. ERNESTO TENTZEL, J. U. D.

Elect. Mogunt. Judiciï Provinc. Erffurtens. Assess. Facult. Jurid.

p. t. DECANO, & Civitatis Erffurt. Syndico Primar.

DN. PATRONO & PROMOTORE maximè venerando,

DECRETO & AUTORITATE MAGNIFICI JCTORUM ORDI-

NIS IN ACADEMIA ERFFURTENSI,

Pro consequendis Summis in Utroque JURE HONORIBUS

PRIVILEGIIS & IMMUNITATIBUS

Solenni Eruditorum Coeui publice submittit

JOHANNES GOTHOFREDUS GVISIUS,

Longofal. Thur.

In Auditorio Jctorum Majori

Ad diem 23. Aug. M. DCCX. horis consuetis,

ERFORDIÆ, Typis GROSCHIANIS, Acad. Typogr.

Summè Reverendo, Illustri, Excellentis-
simo, Generosissimoque Domino,

DOMINO
JOHANNI ADOLPHO
MARSCHALLO
DE Sieberstein/

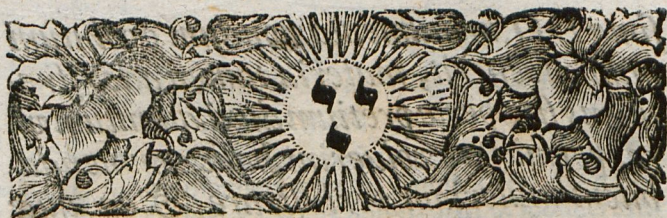
Hæreditario in Sederleben / Teutonic
Ordinis Equiti splendidissimo ac Com-
mentatori designato in Greiffstädt
& Damitz / Serenissimæ Du-
cisæ à Merseburg Marschallo
dignissimo,

DOMINO Meo Clementissimo,

Hanc DISSERTATIONEM INAUGURALEM

humillimè ac submissè dicat

A U T O R.

PRÆFAMEN.

L. B. S.

Dum de Sponsalibus hanc
in publicum profero disputa-
tionem, sit fortasse, qui
in hæc prorumpat ver-
ba: Me, quia de hac ma-
teria, plurimæ in aprico essent disser-
tationes, rem plane tritam & vulgarem
aggredi. Sed errat qui sic sentit, cum
mibi principaliter, de Parentum consen-
sus per Magistratum circa liberorum spon-
salia suppletione, sit sermo. Et quam-
vis non negem reperiri casus, huic quo-
que materiæ illustrando eam, inservien-
tes; ast cum hoc thema inter tot nobilis-

A 2 *finis*

*simā DD. monumenta nondum evolutum
mibi obvenerit, materia tamen adeo fre-
quens sit, operæ pretium duxi, quantum vi-
res permittere voluerint, hanc commenda-
bilem materiam perlustrare, & ea, quæ
circa illam utilia & quotidiano usui inser-
vientia, expendere. Errabo fateor, sed
errantem corrige L. B., corrigentem au-
diam, errare enim humanum, in errore
vero perseverare absurdum, imo absur-
disimum est. Sint itaque hac in disser-
tatione tria capita, in primo quid Ante,
in secundo quid Circa, in tertio quid post
Sponsalia, præsertim quoad scopum the-
matis, justum, agendum erit. Quare
ut bene & feliciter omnia nunc cedant,
DEUM Ter Optimum Maximum, qui
non solum res penitus desperatas donare,
sed & etiam consummare, secundum virtu-
tis suæ magnitudinem potest, per L. I. §. 2.
C. de vetr. jur. enuel. utque gratia me as-
sistere & omnia ad finem prospere perdu-
cere velit, imploro.*

CAP.

CAP. I.

Quid justum sit ante sponsalia?

§. I.

Hic se offert primo derivatio nominis, quæ est à verbo spondere geloben / quia olim veteribus moris fuerat uxores sibi stipulari & spondere futuras. *L. 2. ff. de sponsal.* unde & sponsi sponsæque appellatione nata est, *juxta L. 3. ff. de sponsal.* in simili significatione etiam à Cicerone *in Philipp. 14. c. 19.* sponsio accipitur, ubi ita legitur: *Pansa aut morte aut victoria se satisfactorum reipubl. spondit.* Postea habet etiam sponsio significationem fidei jubendi, quod testatur *Cic. 1. Famil. Ep. 9.* Porro sumitur pro promissione uti hoc loco. Non tamen semper per stipulationem, sed etiam per pacta sponsalia fiebant. *d. l. 4. L. f. ff. L. 2. § 4. C. de sponsal.* In jure vero nostro non uno eodemque modo sponsaliorum vocabulum sumitur, *in L. un. C. si Rect. provin. vel ad eum pertinent. sponsal. deder.* accipitur pro arrha sponsalitia, quod *Godofr. in not. ad h. T. probat. Cyprian. de sponsal. c. 2. §. 1. n. 16.* vult, quod etiam pro sponsaliorum conviviis sumatur.

§. II.

Definiuntur autem sponsalia, ab Hahnio *adh. T. n. 3.* quod sint pacta de consociatione viri & mulieris consensu conjugali ineunda, *in L. vero 1. ff. de sponsal.* talis reperitur definitio: Sponsalia sunt mentio (vera, non ambigua *L. 11. §. 7. ff. de interrogat.* liberrima non metu elicita. *c. 14. x. de sponsal.* aut erronea) & repromissio futurarum nuptiarum. Per mentionem enim intelligitur, Interrogatio *die Eheberhung/* per repromissionem vero Responso *die Zusage.* *Hop. in Comment. ad pr. Inst. de Nupt.* Ast hodie talis

tal^{is} verborum solennitas non adeo est necessaria, uti apparet *ex L. 2. ff. de sponsal.* quare etiam fieri potest per inter-
nuncium aut per epistolam *L. f. ff. de sponsal.* sed opponitur: stipulatio necessario requirit partium presentiam, nec inter absentes fieri potest. *§. ii. Inst. de inutil. stipul. L. i. §. i. ff. de V. O.* Respondetur, hæc ita, si per stipulationem fiant sponsalia, sed quia modus antiquus sponsionis hodie non adeo frequens, postquam leges & mores alium intro-
duxerunt, nihil amplius desiderant, quam nudum consensum qui consensus quocunque modo declarari potest, vel pure, vel ex die, v. g. *Ich will sie innerhalb zwey Jahren heyrathen* / vel sub conditione, ut si studiosus puellæ in itinere vel Academia anulum in fidem matrimonij dat, sub conditione si pater consentiat. Nec refert an quis verba ore prolata, aut scripta adhibuerit, an expresse, an tacite consenserit. *L. 4. 7. 12. ff. de sponsal.* v. g. inter absentes, per epistolam, quicumque ergo non sanæ mentis consensum declarare, & quicumque alios contractus inire & pacisci non potest, ille nec sponsalia contrahere valet, quia requisitum legis, consensus, deest, hoc apparet in furioso & in summe ebrio, qui furori æquiparatur, furor vero superveniens post matrimonium contractum, illud non vitiat, bene tamen vitiantur sponsalia, quæ eam ob causam dissolvi possunt. *Carpz. Juspr. Consp. L. 2. D. 31.* Crapula vero non vitiat sponsalia. In impubere hoc præcipuum est, quod quamvis sine tutore alias nihil valide agere possit, tamen sponsalia contrahere valeat, *L. 14. ff. de sponsal. C. 4. 5. X. de desponsat. impuber.* Non vero debent esse septennio minores, alias prohibentur, quia nec parentibus licitum est, puellas suas incubulis filioliis dare. *Can. unic. Caus. 30. quest. 2.* Si vero post annos discretionis consentiant, tunc valent. *v. c. 7. x. de de. spons.*

Spons. Impub. Harpr. ad rubr. Inst. de Nupt n. 8. propter d. Can. un. c. 30. quæst 2. quod aliud est in Principum liberis, quorum sponsalia pacis ineundæ gratia celebrantur, illi post annos discretionis dissentire non possunt. cap. 2. x. de despons. impub. vid. Myller. ab Ehrenbach / de Gamolog. Princip. c. 4. num. 16.

CAP. II.

§. I.

Nunc ad sponsalia ipsa, & quid circa illa sit observandum, progrediendum est. Sunt vero 1) vel sponsalia de futuro, ex quibus olim nulla dabatur actio *L. 7. §. 4. L. 5. L. 27 §. 1. L. 41. §. 45. ff. de pact.* Nisi stipulatio accessisset ubi actionem extipulatu natam, dubitandum non est. *vid. Dn. Stryk. de Dissens. sponsalit. Sect. II. §. 8.* hodie vero efficax datur, quia ex omni pacto actio nascitur. *Carpz. p. 3. Const. 5. Def. 22. Stryk. Dissert. de sponsal. Sect. 4. §. 27. inf. Stryk. de Cautel. contract. Sect. 3. cap. 5. §. 4.* vel de Præsenti, illa sunt, quæ spem sponsaliorum contrahendorum faciunt, v. g. quæ sub expressa conditione vel die contrahuntur, vel quæ ætas impedit, hæc vero quæ certo & perspicuo consensu constant. Quam tamen definitionem, nempe de præsentis & de futuro *Carpz. in Conf. L. 2. D. 17. n. 4. §. Def. 18.* hac ratione reprobare videtur, quod secundum ipsius assertum, omnis sponsaliorum obligatio semper infuturum constituatur, & respiciat futuras nuptias, cum non uno modo sponsalia & nuptiæ celebrentur. Unde etiam fluit, quod sponsalia de præsentis, differant ab ipso matrimonio, *vid. L. 1. ff. de Sponsal. L. 24. C. de Nupt.* ratio hæc est 1) quia, si sponsus sponsam prius ad tumulum, quam ad thalamum perducat,

eat, quod tunc non detur actio unde vir & uxor, quoad
successionem. *L. un. pr. ff. und. vir & ux. Wissemb. P. 1. Diss. ff. 44. th. 2.*
2) uxor semper sequitur conditionem & dignitatem ma-
riti. *L. 12. ff. de Senator. L. 13. C. de Dignit.* quod vero in sponsa
non ita observatur. Unde etiam sponsalia de futuro, quæ
etiam tractatus à *Carpz. d. l.* appellantur, non obligare
contrahentes asserit, cum tamen idem *d. l. Def. 21. num. 3.*
seqq. statuatur, quod sponsalia conditionata hanc inferant in-
ter partes obligationem ut expectari debeat conditionis
eventus priusquam ab iis recedere, & ad alia convolare
liceat. Unde si aliquis loco in peregrino puellæ annu-
lum in fidem matrimonij dat, sub conditione si pater con-
sentiat, antequam vero pater approbans rescribat, annu-
lum det alij & pure contrahat sponsalia, quæritur nunc,
quænam sponsalia valeant? *Re. Mauser. ad Inst. Tit. de Nupt.*
p. 313. Schneidw. ad Inst. eod. Tit. n. 37. statuunt posteriora,
hac moti ratione (1) quod sponsalia conditionalia habeant
vim sponsaliorum de futuro quæ tolluntur sequentibus
sponsalibus de præsentibus, *per c. 22. x. de spons.* (2) quod
pure contractum, præferatur ei, quod sub conditione con-
tractum est. Videtur vero quod priora præferenda, &
quidem hac ratione (1) contrahentes potius conditionis
eventum expectare debent. (2) in contractibus sub con-
ditione conceptis, non licet poenitere altera parte invita,
neque pendente conditione à contractu recedere, *p. L. II.*
ff. qui pot. impignor. (3) si conditio existat, perinde habe-
tur ac si ab initio contractus non adfuisset. Quare colli-
gendum, quod sponsalia conditionata, cum sponsali-
bus de futuro non sint confundenda, monente illud etiam
Dn. Schæpfers ad Tit. ff. de sponsal. n. 2. Imo videtur dicen-
dum, quod alio significato tractatus, seu pacta præpara-
toria sponsaliorum, sponsalia de futuro dicantur, alio vero
sponsa-

sponsalia in diem. *vid cap. 22. §. de sponsal. & sub conditione contracta. tot. Tit. §. de cond. appof.* Interim fateor alia quæstio est, quod si ille, qui prius sub conditione sponsalia contraxit, postea cum alia pure & de præsentis contrahat, quænam sint præferenda? ubi non immerito posteriora, *juxta Carpz. d. l. D. 70. n. 7. seqq.* prævalent. Alia etiam quæstio est, an verba germanica: *Ich will dich zum Weibe nehmen/* inferant sponsalia de præsentis vel de futuro? quam tractat *Carpz. d. l. Def. 18.* ubi quid inter protestantes receptum explicat.

§. II.

Secundo sponsalia sunt vel publica vel clandestina, publica sunt, quæ coram testibus vel parentum consensu fiunt *Lauterb. ad Tit. ff. de sponsal.* Clandestina sunt vel propria, quæ clam & remotis omnibus testibus perficiuntur, vel improprie talia quæ quidem testibus fiunt præsentibus, aut absque parentum consensu, unde etiam nec jurata sponsalia absque parentum præcitu valent, & sic publica posteriora prioribus clandestinis præferuntur. *Carpz. Conf. L. 2. Def. 67. seqq.* Nisi copula carnalis clandestinis accedat. *ibi Def. 69.* alias verò publica sponsalia de præsentis contracta & quidem priora præferuntur, licet posterioribus accedat copula carnalis, *vid. Carpz. d. l. Def. 6.* Si vero clandestinis copula carnalis accedat & stuprata adigit stupratorem ad matrimonium ineundum, tunc publicis æquiparantur alias vero non, quod confirmat *Job. Gerbard. Theologus Jenens. in loco de conjugio §. 146. p. 228. Carpz. d. l. Def. 69.* Econtrario si stuprata parentes justam habeant dissentientiæ causam, non possunt cogi, ut stupratori filiam in matrimonium dent, *Job. à Sande. L. 2. Tit. 1. Def. 4. Carpz. L. 2. Conf. Def. 60. Richter. Decis. 3. num. 55. 94. seqq. Struv. in Jurp. Rom. Germ. L. 1. T. 6. Aph. 4. cap. pen. X. de sponsal.* Plura sponsaliorum genera adducere superfluum erit.

B

§. III.

§. III.

Audivimus quod in sponsalibus semper adesse debeant testes, vel consensus parentum, quæritur nunc quid sit contrahere sponsalia sine testibus, & qualis testium numerus sufficiat? ad prius responderetur, quod nihil aliud sit, quam si plane nulli, aut non sufficientes, aut inhabiles adhibentur, ad secundum notandum, quod testium numerus ex cujusvis loci consuetudine sit dijudicandus, ubi vero nihil dispositum, tunc est arbitrarius, Quamvis *Bart. in Conf. 26. colum. 1. inpr. Mascard. de probat. Vol. 2. Conclus. 1036. n. 5.* eam fulceat sententiam, quod duo non sufficiant, sed ad minimum quinque adesse debeant. Atquia in ore duorum vel trium testium omne consistat verum. *Deut. 17. v. 6. vid. Gerhard. de Conf. §. 145. L. 12. ff. de Test. Wesenb. Conf. 17. n. 45. Harim. Pist. L. 1. Quæst. 2. n. 2. 3. Carpz. P. 3. Const. 15. Def. 11. n. 4.* ergo ad evitandam clandestinitatem duo vel tres testes, sufficientes esse puto.

§. IV.

Ex his præmissis testium dexteritas patet, nunc autem quæritur, an non etiam testes in idonei admitti possint? Resp. videndum an agatur de probatione, cum negentur sponsalia, an vero de solennitate sponsaliorum, ne pro clandestinis habeantur, priori in casu testes suspecti esse non debent, bene tamen in posteriori casu admitti possunt, ubi non iræfert quales sint testes. Opponitur quod consensus faciat nuptias, ergo testes necesse non sunt? Resp. (1.) distinguendum inter mentis declarationem, quoad sponsalia, tunc sufficit nudus consensus, & inter sponsaliorum probationem, & tunc requiruntur testes, negotii enim sanctitas id postulat (2) ex testium omissione oriuntur lites inextricabiles, perjuriam, aliaque incommoda: 3 Honesta-

nestatis ratio suadet, ut non in angulo tractentur, quamobrem etiam instituta est *Ordinat. Eccles. Meklenb. Const. Brandenb. de Aô. 1694. quod idem hoc Elect. Saxon. Mauriti. in Ordin. Eccles. Tit. von Ehesachen sub rubr. von Ehegelöbnüssen sancivit.*

§. V.

Nunc progrediendum ad personas sponsalia celebrare valentes, ubi observanda veniunt 1) personarum contrahentium habitas, 2) modus contrahendi legitimus. Secundum qualitatem personarum requiritur (a) ut sint I. Rom. cives Romani, à quibus excluduntur peregrini, quod vero hodiè non amplius observatur, quia omnibus in Imperio Romano viventibus Jus civitatis concessum fuit *L. 17. ff. de Stat. hom. & hodie alia facies est Imperii Romani*, (b) ut non sint servi vel ancillæ, quarum conjunctio non matrimonium sed contubernium vocabatur, *L. 3. C. de incest. nupt.* unde etiam istæ personæ non conjuges, sed contubernales appellabantur. *L. 41. §. 2. ff. Legat. 3.* postquam vero servitus abrogata & hoc abrogatum fuit, quare nostris temporibus omnes regulariter sponsalia & matrimonium inire valent, excepto Judæo, & aliis infidelibus, cum Christiana & viceversa. *L. 6. C. de Judæis.* at Judæus cum Judæa, si gaudent jure civitatis possunt quid autem statuendum de personis diversæ Religionis, *vid. Carpz. Lib. 2. Cons. Def. 6. seqq.* Sequitur adhuc justa personarum ætas, quæ in nuptiis est pubertas, quæ jure civili in masculis anno 14. in fœminis Aô. 12. incipit, *pr. Inst. quib. mod. tutel. finit.* Jure vero Canonico non animi, sed corporum habitas, & coeundi aptitudo observatur. *C. 3. x. de spons. impub.* Sponsalia vero infantia major æque secundum jus civile ac canonicum rite celebrare potest. *vid. L. 14. ff. de sponsal. tot. Tit. x. de spons. impub.* Quæ ta-

men potius tractatus erunt quam sponsalia. *Schilt. Inst. Jur. Can. L. 2. Tit. 10. §. 7.*

§. VI.

Contrahuntur autem & perficiuntur sponsalia consensu mutuo. *L. 16. §. f. ff. de rit. nupt. & libero, tum nupturientium c. 14. X. de spons. tum parentum in quorum sunt potestate, pr. Inst. de nupt. Sutholt. Dissert. 2. §. 13.* Quamobrem fere inutilis quaestio, an parentum consensus in sponsalibus requiratur? quia ille adeo necessarius, ut nec patris impii & crudelis consensus negligi possit. *Carpz. L. 2. Conf. Def. 43. Phil. Uf. pr. Inst. L. 1. Eccl. 60.* Idque partim propter vinculum patriæ potestatis, ob quod liberi nihil propriis viribus per agere valent. *L. 4. ff. de R. J. partim ne parenti invito filius agnoscat heres. arg. §. 7. Inst. de Adopt. & si ille prætermisus sponsalia non valent, sed sunt irrita & ipso jure nulla. §. pen. Inst. h. t. licet liberorum juramento fuerint confirmata. *Carpz. Conf. L. 2. Def. 58.* quia juramentum non debet esse vinculum iniquitatis, unde etiam fluit, quod si filia citra consensum parentum nuptias contrahat pro stupro aestimetur, quod idem juris est invidua minore 25. annis, & in virgine emancipata, item in milite *L. 35. ff. d. rit. nupt.* quæ personæ omnes sine vitio clandestinitatis consensum omittere non possunt *Covarr. de Matr. P. 2. C. 3. §. 8. n. 4. Brunn. in Cod. ad L. 18. C. 20. de nupt. Phil. Uf. Pr. Inst. L. 1. Eccl. 59. n. 7. Treutl. Vol. 2. Disp. 5. th. 5. lit. C. Barbof. ad L. 1. ff. solut. Matr. P. 4. num. 32. fol. 187.* Imo ad secunda vota transiens opus habet parentum consensu. *Græwveg. ad pr. Inst. de nupt. n. 2. Jac. Schultes. P. 2. Qu. 71. n. 24.* Talis vero quaestio nunc exurgit, an parentes tacite consentire possint? Resp. Affir: & quidem hoc modo, si nempe sciant, filium aliquam amore prosequi, & non contradicant, quamvis possint. *arg. L. 7.**

§. 1.

§. 1. de spons. maxime si literas amatorias, vel filii vel sponsæ interceperint & tamen tacuerint, quam ob causam etiam consensus tacitus sufficiat, nempe si patri sit notum filium in aliquo loco matrimonium contrahere, & taceat, nam ex taciturnitate in favorabilibus colligi potest consensus, si nempe alter dissensu suo potuisset actum impedire & non fecerit, tunc censetur illum ratihabuisse, nunc autem ratihabitione subsecuta valet matrimonium. Cum autem moribus nostris etiam matris consensus requirendus sit. *vid. Carpz. d. 1. Def. 44.* Alia quæstio oritur, si pater & mater inter se dissentiant, qualis consensus præferendus? Resp. regulariter patris, aliquando vero videndum, quis saniores habeat rationes, & ejus consensus est præferendus. *vid. Carpz. d. 1.* Nec vana est hæc quæstio? An parentes liberos invito in matrimonium, à quo abhorrent, detrudere possint? & Resp. Neg. per L. 13. ff. de sponsal. & L. 21. ff. de rit. nupt. qua ratione exhereditatio locum non habet. *Riminald. Vol. 2 Conf. 133. n. 27. Brun. ad L. 12. ff. de sponsal. & L. 12. C. de nupt. Carpz. L. 2. Conf. Def. 30.*

§. VII.

In §. præcedenti de parentum consensu actum fuit, nunc autem videndum, quid sentiendum sit de propinquorum, tutorum, vel curatorum consensu, an etiam ille sit necessarius? & respondetur quod non, quia liberi non sunt in eorum potestate, exceptis filiis furiosorum, vel mente captorum, in quibus curatorum, it. agnatorum tam ex paterna, quam materna familia, aut Magistratus, & Episcopi ipsius civitatis consensu opus est. L. 28. C. de Episcop. audien. L. 25. C. de nupt. Si autem talis filius vel filia sponsalia inire cupit, proximiores autem nullam justam dissentienti causam afferre possunt, judicis est officium, puellæ sequi voluntatem,

tatem, qui omnes rationes ponderare debet, an sponsalia sint concedenda, an vero non, & sic tam personæ qualitas, quam earum utilitas ab illo est consideranda. *L. 20. C. de nupt.* Quod si autem puella suæ sententiæ stat firma, nec propinqui nec iudex illam ad aliud quid cogi possunt, quia matrimonium est individua vitæ consuetudo, quæ svaderi non imperari debet, nisi in essentialibus aliquid committatur, nempe contra consanguinitatem, vel aliud quid. Obstare vero videtur *L. 20. C. de nupt.* quæ vult ut virgini aliquis associetur, Resp. hæc Lex loquitur de eo casu, si puella tacite consentiat. Ita & jure Saxonico res expedita est, quod ibi propinquorum aliorumque consensu non opus, sed talis pietatis & honestatis non necessitatis esse censetur. *Carpz. L. 2. Conf. Def. 47.* nec obstat rescriptum ibi allegatum puellæ pœnam dictitans, hoc enim factum est, non ob propinquorum neglectum consensum, sed ob bina sponsalia & ob fidem duobus datam. *Cypriæ. de jur. Connub. Cap. 6. §. 9. n. 4.*

§. VIII.

Actum fuit de parentum consensu requirendo, nunc quæritur, si parentes consensum denegent, quid tunc faciendum? R. Adeundus Magistratus Ecclesiasticus, nempe Consistorium, quod vices parentum in se suscipit, ac in casum denegationis consentit. *Heig. P. I. quest. 21. n. 70. Mevius ad jus Lubec. L. 1. Tit. 4. art. 2. n. 10. Brun. Jur. Eccles. L. 2. cap. 16. n. 5.* Quod tamen probe & diligenter in parentum denegatum consensum inquirere debet.

§. IX.

Circa suppletionem porro consensus sollicitus debet esse Iudex Ecclesiasticus de omnibus circumstantiis (1) an procus sit turpis vel inhonestæ vitæ, *arg. L. 12. in f. & L. 18. C. de nupt. Schneidw. Inst. de nupt. Part. 2. n. 37. Kling.*
ad

ad *Inst. de nupt. n. 8.* (2) an tali ex matrimonio rixæ inter parentes & liberos sint sperandæ. *Menoch. Consil. 69. n. 43. 44.* (3) Cujus conditionis sponsus sit, (4) an tantum sponsæ bonis infidietur. *Cothman. Resp. l. n. 253.* (5) an sponso delictum aliquod objici possit, (6) an filia dolo persuasâ ad consentiendum. *Kling. d. l. Basil. Monner. in Tract. de matrim. p. 45. 7* an liberi nimio amore furiosi, sponsalia contrahere intendunt tali cum persona, cum qua postmodum miserrime vivere cogantur, *Wigand. in libel. de Conjug. Joh. Harpr. ad pr. Inst. de nupt. n. 248. Cothman. dict. Resp. P. l. n. 246.* (8) an parentes liberorum conversationem sciverint, & non contradixerint, sed toleraverint, an vero omnia ipsis inscia. *Richter. P. l. Dec. 8. n. 54.* an liberia adhuc minores & propriis sumtibus vivant. *Carpz. L. 2. Conf. Def. 60. n. 21.* Si nunc ex causis allatis nullum exsurgat impedimentum, Consistorium sponsalia concedere potest, quia patria potestas in pietate non atrocitate consistere debet *L. 5. ff. ad L. Pompej. de parricid. & post jus vitæ & necis patribus ademptum, tunc etiam constitutum est, ut bene concordantia matrimonia liberorum à patribus jure patriæ potestatis non turbentur vid. L. 32. §. 19. ff. de donat. inter vir. & uxor. L. 1. §. f. & L. 2. ff. de liber exhib. L. 11. C. de nupt. L. 5. C. de repud.* Ulterius liberi irrequisito patre nuptias contrahere possunt, si pater est mente captus vel furiosus, *pr. Inst. de nupt. L. 25. C. eod. junct. L. 8. ff. de his qui sunt sui vel alien. jur.* item si pater ab hostibus captus est, hac vero limitatione, dummodo filius eam ducat uxorem, cujus conditionem certum sit, patrem non repudiaturum. *L. 11. ff. de rit. nupt.* Ita si liberi in patria constituti potestate, à patribus injuria prohiberentur ducere uxores, per Proconsules & Præsides provinciarum patres cogi poterant, liberos in matrimonium collocare,

locare, & dotare, L. 19. ff. de R. N. Ungeb. Exerc. Inst. 3 qu. 6. Nego. Porro si vel alio modo parentes potestate sua in detrimentum liberorum suorum abutantur, magistratus eorum consensum supplere potest & debet. L. 19. ff. de R. N. Kizel. in Synops. matrim. c. 4. theor. 4. Lit. G. Dedeken. Vol. 3. Lib. 2. Sect. 4. num. 12. Carpz. Conf. L. 2. T. 3. Def. 53. Richter. Vol. 1. P. 2. Conf. 4. n. 67. seqq. Ordin. Eccles. Elect. Sax. in Rubr. von Ehefachen / Tit. von Ehegelöbnüssen. Ordin. Matrim. s. dagegen aber in verb. sie ohne genugsam erheb. Ursachen davon nicht zu hindern. junct. verb. fin. h. s. bey unsern Consistoris gesucht. Ut & etiam militis qui post de sponstationem mulierem rapuit & eam cognovit matrimonium validum declaratur, licet parentes reclamarent. Can. cum causa. 6. X. de raptor. Semper tamen magistratus totum negotium ita dirigere debet, ne honor & observantia parentum exinde lædatur, talem autem actionem instituere possunt, vel liberi vel cognati & petere ut magistratus sponsalia vel nuptias permittat. Barbos. ad L. 1. Part. 1. n. 2. ff. solut. matr. Brunn. ad L. 19. ff. de R. N. Ut autem omnia rite fiant, hoc modo procedatur: Consistorium parentes, consanguineos & liberos ad se provocat, illis presentibus examinat prius parentum dissentium, si ille non prægnans, admonet parentes & consanguineos, ut de duritie mentis desistant, potestate sua non abutantur, neque crudelitatem erga liberos exercent, deinde liberi etiam sunt erudiendi, ut nihil contra parentum voluntatem faciant, sed illis in omnibus obtemperent juxta quartum præceptum, partibus vero non contentis, magistratus ecclesiasticus parentum consensus defectum supplet, & ita concedit liberis matrimonium contrahere. L. 19. ff. de R. N. Carpzov. Lib. 2. Conf. Def. 52. 53. hoc confirmatum per responsum Suprem. Consistor. editum die 3. Sept. A. d. 1691.

Die

Diemeil Besl. von ihren bethäuerl. Ehegelöbnüß nicht ab-
sehen/noch Kläger als ihr Vater/darein bewilligen wollen/
gleichwohl aber seiner Verweigerung keine erheb. Ursachen
beybringen können / so wird Besl. die Ehe mit einander
Christl. zu vollziehen verstattet. *Carpz. Caus. Lib. 2. Def. 53. T. 3.*

§. X.

Suspenditur autem consensus, partim propter æta-
tem contrahentium, nempe si infantia minores sponsalia
contrahant, *c. 4. x. de despons. impuber.* partim propter aliam
conditionem, si fortasse filius vel filia sponsalia in-
ire cum persona velit infami. Nuda conditionis dispa-
ritas vero justam & probabilem dissensus causam parenti-
bus non præbet, v. g. si filius pauperem, vel nobilis igno-
bilem sibi eligat, modo alias sit integræ famæ. *Stryk. Us.
mod. ff. de Adopt. §. 20. Sande. Decis. L. 2. T. 7.* paupertas e-
nim non nocet, neque status, nisi nimis magna adsit dis-
paritas, ut si nobilis infimæ conditionis personam ducere
velit, quo casu justa inde oritur dissentendi causa. *Brun.
jur. Eccles. Lib. 2. Def. 16. §. 5.* Quod etiam confirmat Re-
sponsum à Facult. Jurid. Rostoch. pronunciatum. Si au-
tem filius in puellæ voluntate persistat, patrisque consen-
sum urgeat, ille vero absque ulla alia ratione recusat, tunc
hæc ratio unica sufficiens non est ad irrita declaranda li-
berorum sponsalia, *juxta Brun. ad L. 2. C. de Nupt. n. f. ibi-
que in jur. Eccles. L. 2. c. 16. §. 5.* quia patria potestas non in
atrocitate, sed in pietate consistere debet. *L. 5. ff. ad L.
Pompej. de Parric. Barbos. ad L. 1. P. 1. n. 2. ff. solut. matrim. Brun. ad L.
19. ff. de rit. nupt. Carpz. L. 2. Conf. D. 53.* Sufficit tamen vel so-
lus contentus consensus parentum circa sponsalia libero-
rum, ita ut si liberi clandestina sponsalia sine parentum
consensu celebraverint, licet aliam dissentendi causam
nullam habeant, hæc tamen esse possit sufficiens, ita ut nec
juramentum liberorum ad sponsalia adjectum aliquid effi-
cere

cere possit, cum juramentum non debeat esse vinculum iniquitatis. *Carpz. d. l. Def. 57. seqq.*

CAP. III.

Quid post sponsalia justum sit?

§. I.

Diximus quod parentum consensus ad sponsalia necessario requiratur, nunc autem, eo observato, quaeritur, an per nuptias patris consensu contractas liberetur à patria potestate? *R.* de jure civili quod non, quia matrimonium nusquam inter dissolvendi modos patriam refertur potestatem. *Lup. rubr. de donat. inter vir. & uxor. §. 43. Alex. Cns. 133. Vol. 4. Wesenbec. ad Inst. L. 1. Tit. 12. per L. 20. ff. ad L. jul. de adulter. pr. Inst. quib. mod. jus Patr. potest. folv §. 7. Inst. de Adopt. Ast de filia major dubitandi adest ratio, quam de filio, eam ob causam, quia penitus patria ex familia transit, domum & patris nomen mutat, accipitque omnes mariti dignitates, tamen jure civili sub patria manet potestate. *L. 29. pr. ff. solut. matrim. L. 1. §. ult. ff. de injur. L. 20. ff. ad L. jul. de adulter. Zobel. in addit. ad dict. art. 31. Lib. 1. Pand. Recht. Lit. F. & ad art. 45. Lib. 3. Lit. D.* In Saxonia vero distingvendum est, inter juvenem & puellam, masculus manet sub patria potestate, nisi propriam instituat oconomiam, filia vero statim per nuptias à patria liberatur potestate, licet adibus mensaque fruatur paterna. *Pand. Recht. Lib. 1. art. 31. in L. 3. art. 45.* Adeo ut nec matrimonio per mortem dissoluto, filia rursus in patriam recidat potestatem, sed sui juris remanet, quia jus patriæ potestatis, semel extinctum, reviviscere non potest. *Moller. ad h. Tit. Const. 10. n. 7. Besold. in addit. ad Coler. Dec. 222. n. 19. Carpz. Part. 2. Const. 10. Def. 1. 2. 3.**

§. II.

Ex sponsalibus rite celebratis fluit, quod filius filiae à patre dotem & donationem propter nuptias petere possint.

sint. *L. 19. ff. de rit. nupt.* & sic etiam pater dives & locuples obstrictus est, filius de suo patrimonio dotem constituere, etiam eo incafu fili liberali unde habeant, unde se dotare possent, v. g. ex bonis maternis, uti vult *Zoes. ad ff. Tit. de jur. dot. n. 8. Gail. L. 2. Obs. 95. n. 14. Stryk. de cautel. contract. Sect. 3. c. 8. §. 13.* Struvius, Carpzovius & Engelbrecht vero dissentiunt, affirmantes dicunt, Struvij, Carpzovij & c. argumenta ab alimentis esse desumpta, quæ huc non quadrent, quia ab alimentis ad dotem non valeat argumentatio, dotem enim ad coñsuetudinem & matrimonij onera eo melius sustinenda dari, alimenta vero ad sustentationem vitæ. Si vero filius ad secunda vota transit, tunc pater non tenetur ad talem dotationem, nisi filius sine culpa suas amiserit facultates, & alias nubendi honestam invenire non possit conditionem, uti probat *Sichard. ad Lult. C. de dot. promiss. n. 22. Schneidew. ad §. 29. Inst. de Adl. n. 91. Faber. ad C. Lib. 5. Tit. 6. Def. 13.* Hac occasione autem quæritur? An statutum de dote lucranda etiam in sponso & sponsa de præsentis locum habeat? nam de futuro statutum non obtinet. *Manser. ad Tit. Inst. de Nupt. p. 307.* quidam affirmant ut *Job. Campe. de dote quest. 13. Gail. Lib. 2. Obs. 80. n. 3. seqq. Menoch. Lib. 4. de presunt. n. 4.* & alii statuentes, (1) Legatum conditionale si in familia nupsisset, statim atque ducta est uxor deberi, quamvis nondum in mariti cubiculum pervenerit (2) traductionem ad domum non pertinere ad matrimonij substantiam, (3) matrimonio contracto consensu mutuo, per verba de præsentis ante copulam vel traductionem, proprie conjuges esse, & non dici amplius sponsum & sponsam, sed maritum & uxorem, quia sponsum dictus quasi promissus, & sponsa quasi promissa, post contractum matrimonium autem, quod consensu perficitur ad impleta est promissio, ideoq; proprie conjuges vir & uxor dicantur, hæc sunt verba & rationes Gailli. Negantium vero hic apponere, prolixius videtur,

tur, quamobrem cupidum lectorem ad Roland. à Valle intrahat.
 de lucro dotis p. 405. quest. 106. n. 19. usque 32. incl. remittimus. Ne-
 gantium opinio in Saxonia est recepta. Dan. Moller. ad Constit.
 Elect. 19. P. 3. n. 3. Gaud. Nedyt. L. 1. art. 3. ibiq. Glossa latina sub Lit. G.
 it. L. 3. art. 45. junct. Gloss. latina Lit. E. Non tamen desideratur
 copula carnalis, sed sufficit consensio thalami. *Constit. Elect.*
19. P. 2. Math. Coler. P. 2. Dec. 286. n. 135. Berl. P. 3. Concl. 5. Carpz. jur.
forens. Constit. 19. Def. 4. quare hoc lucrum dotis marito per uxorem
 in testamento non potest adimi & alij dari, ratio, quia
 (1) uxor in præjudicium mariti, qui habet jus quæsitum,
 illud marito auferre non potest. *Paul. de Cast. in L. 1. §. 12. ff.*
solut. matr. Bald. in L. 2. C. de hereditar. action. per textum expres-
 sum in L. 3. C. de bon. quæ liber. (2) maritus non venit ad hoc
 lucrum, ex uxoris judicio, sed statuti provisione, quod
 uxor gravare non potest L. 6. §. 1. ff. *Legat. 3. L. 95. pr. ff. ad l. falcid.*
 (3) hoc lucrum non dicitur esse de hereditate mulieris, sed
 tanquam æs alienum, de quo quis testari non potest. *Alex.*
in L. 48. ff. ad L. falc.

§. III.

De sponsaliorum absque parentum consensu contra-
 ctorum effectu nunc agendum erit, ubi quæritur, an pa-
 ter filium filiamve hoc in casu, si citra ejus consensum
 sponsalia contrahat, exheredare possit, & an matrimonium
 sine patris consensu contractum justam semper præbeat ex-
 heredandi causam? Resp. de Jure Civili quod non, quia
 nulla alia exheredationis ratio, quam quæ in Nov. 115. est
 expressa admittatur. *Barbos. ad L. 1. ff. solut. matr. P. 4. Sed*
obstat L. 3. §. 5. ff. de honor. poss. contr. tabul. quæ desiderat
 liberos exheredandos esse ob injuriam parentibus hac in-
 re illatam, ast responderetur, hæc Lex est intelligenda de in-
 juria reali, & atroci verbali, talis autem injuria non tam a-
 trox, ut exinde parentum honor enormiter lædatur, dein-
 de hæc Lex loquitur de tali casu, ubi filius vel filia tale iniit
 matr.

matrimonium, quod dedecori ipsi, patri ac toti familiae, imo si plane ignominiosam ducat, tunc prius exhereditatio locum habet, quia grave dedecus infert parenti aliisque cognatis. *Struv. Syn. jur. civ. Exerc. 32. ib. 34. Rittershus. ad d. No. P. 3. c. 3. n. 13. Fachin. Controvers. L. 3. c. 44. Stryk. de diffens. sponsal. Sect. 4. §. 33.* Filia enim minor 25. annis si sine parentum consensu nubat viro exheredari potest, per d. *N. 119. c. 3. §. 11. vers. si vero*, major 25. annis exheredationi non est subjecta. Ast de jure moderno plurimis locis in enumeratis casibus exhereditatio locum habet. *Mev. ad Jus Eubec. L. 1. Tit. 4. art. 2. n. 29. Beust. de matrimonio L. 2. c. 46.* quod etiam obtinet de jure Saxonico per *Constitut. Aug. & Job. Georg. I. Ord. Elect. Tit. general. von Ehesachen. special. von Eheverlöbnißen. §. 1. seqq.* & memorata constitutio nullam admittit differentiam, neq; explicationem, sed omnes liberi, etiam emancipati, sine parentum consensu sponsalia ineunt, exheredari possunt. Nec obstat *Decis. Elect. D. Job. Georg. II. 52.* quæ vult ut in Saxonia nulla alia causa quam quæ in *Nov. 15.* expressa sit attendenda. *¶* Si Princeps priores abrogare voluisset leges, clarius mentem suam de hac re declasset. (2) Illa Decisio causas huc trahi prohibet diversas, non vero exheredandi causam penitus tollit, *resse Carpz. Lib. 3. Conf. D. 81. n. 13. & 49. n. 6. Philip. Us. Pr. Inst. L. 1. Eccl. 59. n. 3. & 5.*

§. IV.

Nunc autem videndum est, in quibus bonis exhereditatio locum habeat, & responderetur in illis, quæ dispositioni paternæ subjecta sunt, nam quoad feudalia exhereditatio non valet, quia pater de his disponere non potest. *Struv. Syn. jur. feud. c. 9. ib. 12. n. 8. Vukelj. de feud. c. 9. n. 69.* Nisi qualitas Feudi aliud admittat, ut si sit feudum mere hereditarium, de quo libera disponendi facultas, ut in allodio, patri competit. *Rosen. ibat. de feud. c. 6. concl. 10. n. 10. seqq. Stryk. Exam. jur. feud. c. 15. quest. 7.* Alia exurgit quæstio. Num exhereditatio, in sponsalibus absque parentum consensu contractis, parentibus autem non

repugnantibus, locum habeat? & erit negando, quia consentient videntur & imputent sibi, cum sciverint, quod non contradixerint. *Pot. Barbof. ad L. 34. n. 152. ff. solut. matrim. Carpz. L. 2. Conf. Def. 42. Brun. ad L. 12. ff. de sponsal. An vero idem juris sit, si ratihabitio superveniat, quaeritur? Et cum in *pr. Inst. de Nupt. requiratur*, quod iustus parentis praecedere debeat, recte colligitur, quod ratihabitio ad hoc, ut nuptiae ab initio iustae sint, jure civili non sufficiat, cum haec iustus natura sit, ut non consequatur, sed praecedat negotium, *L. 25. §. 4. ff. de acquir. hered.* Quicquid sit, quod alias haec ratihabitio sit natura, ut mandato comparetur & ad negotij initium retrahatur. *L. f. C. ad Sc. Maced.* haec namque regula applicari nequit, ubi Lex mandatum, sive iustum pro forma requirit *vid. Vinn. ad Inst. §. 2. de Nupt. Ludwcl. ibid. n. 4.* Nec obstat *L. 5. C. de nupt.* nam respon. loquitur de consensu tacito patris, non vero de retrotractione consensus, ut adeo consensus praecedens opponatur *d. §. 12.* consensui subsequenti, non autem concurrenti sive expresso sive tacito, quem sufficere, ut scilicet satis sit, patrem tacite scientia & patientia consentire probat *L. 7. §. 1. ff. de sponsal. it. d. L. 5. C. de nupt* & haec adhuc hodie ita obtinere, statuit *Carpz. L. 2. Conf. Def. 41.* dissentientibus *Vinn. d. l. Brun. ad L. 11. ff. de stat. hom. Schæp. ad Tit. ff. de sponsal. n. 17.* Ast quid tunc sentiendum, si parentes quidem consentiant, sed reservato jure exheredandi, an illa reservatio operetur, ut liberi omni tempore privatim parentis sint expositi? & *g.* Neg. quia 1) nemo illos, si iustas habeant causas, ad consensum inter ponendum, compelli potest. 2) statim ab eo tempore quo consentiunt, injuriam sibi illatam remittunt.*

§. V.

In §. 6. Cap. 2. Actum fuit de parentum consensu per
Con-

Consistorium factò, hic autem perpendendum, an nihilominus à parentibus liberi possunt ex heredari, etiamsi Consistorium sponsalia permittat. *Carpz. L. 2. Conf. D. 54. eam* foyet sententiam, & quidem ob contumaciam liberorum, quam coercere parentibus fas fit. Alit quamvis hoc parentibus permissum, tamen non aliter fieri potest, quam si iustas dissentendi habeant causas, quando vero Princeps per Consistorium consensum inter ponere jubet, ac permittit, ut partes sponsalia rite celebrent, sequitur, quod causa parentum dissensus non sit iusta, ergo nec exheredatio, quam obrem *Schilt. Inst. Jur. Canon. L. 2. T. 10. §. 7.* Carpzovii sententiam ita declarat, dicens, ex heredationem valere si copula sacerdotalis vel carnalis accesserit, antequam Consistorium parentum suppleverit consensum, quod si vero ab initio desponsationis consensus parentum prætermisus, tunc parentes iustam dissentendi causam habent, adeo ut ipsis invitis Consistorium nuptias celebrare nec permittere possit aut debeat. *Carpz. L. 2. Conf. Def. 57. n. 7.*

§. VI.

Demum incidenter in lucem prodit quæstio, si sponsalia sint certa, partes vero conjugium consummare nolentes, an ad hoc cogi possint? Resp Aff. & quidem tali modo (1) incarcerantur. (2) recusantes pane & aqua cibantur, (3) multa pecuniaria coguntur, (4) in contumacia perseverantes, relegatione puniuntur, & si imprægnatio accesserit, personæ autem sunt pares matrimonium vero inire nolentes, una vero pars in illis persistat, invita pars per sacerdotem copulanda est, quia alias deflorata parum consultum foret, cum virginitas ablata, hanc quaquam restitui possit, & macula inde perpessa, aliter quam per subsequens matrimonium aboleri non possit. *Carpz. L. 2. Conf. Def. 33, 34, 35.* Si autem sponsus fugæ se committit, nec redire

dire velit, imprægnata in stupratoris bona immittitur & partus pro legitimo iudicatur, id quod apparet ex Responso Scabinorum Lipsiensium. Mens. Jun. 1620. V. S. Da er ob angerechten Rechtl. Erkenntnis mit Vollziehung der Ehe nochmahls schuldige Folge zu leisten / in Verweigerung stehen würde / er mit Landes Verweisung in Straffe genommen / auch die Klägerin so dann nichts weniger als ob sie ehrlichen mit ihm getrauet / in seine Güter eingewiesen werden soll.

§. VII.

Ob materiae connexitatem paucissimis de sponsaliorum dissolutione adhuc agendum erit. Rationes existere possunt, partim in animi, partim in corporis, partim in fortunæ bonis. In animi bonis,

1) Si sponsus orthodoxus hæreticus fiat, 2) si sponsus vel sponsa furorem patitur, 3) si inter desponsatos inimicitia capitales existant. In corporis bonis,

1) Si unus desponsatorum fornicatur 2) ob morbum contagiosum, 3) ob membrorum notabilem deformitatem, 4) ob membrorum sine quibus victum & amictum quærere non potest, mutilationem. In fortunæ bonis,

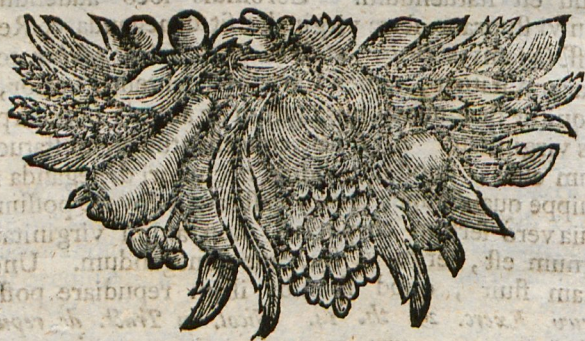
1) Si nempe post sponsalia crimen atrocius vel homicidium, vel furtum committit vel veneficium, vel parricidium, aut latrocinium, aut flagellationem passus sit. 2) Si fiat iactura bonorum, v. g. Si sponsa loco dotis certam promittit pecuniæ summam, postea vero propter infortunium ad inopiam redigitur, ut promissis stare non possit. *Covarr. Epitom. spons. c. 5. num. 4. Cypræ. de jur. Conub. P. 1. de spons. c. 13. §. 81. num. 3.* Porro dissolvuntur sponsalia, ob metum iustum. *Carpz. L. 2. Cons. Def. 27.* item ob errorem destruere

destruentem matrimonii essentiam, ulterius dissolvuntur, si nempe sponsus vel sponsa præsens, & intra biennium nuptias contrahere recusat *L. 2 C. de Spons.* Si sponsus sponsam verberibus cedat. *Carpz. Conf. L. 2. Def. 212.* Nunc ventilanda venit quæstio, an sponus, post sponsalia vi ac armis compulsus, ut aliam quam suam sponsam cognosceret, ab hac repudiari possit? Resp. Neg. quia non sponte hoc commisit delictum, sed coactus, & ita dici non potest, quod fidem sponsæ datam violasset, qualis præsumtio pro sponso militat, ast cum sponsa aliter sese res habet, illa potest repudiari, quia sponus inviolatam desideravit sponsam, ex sponsæ enim imprægnatione, major sponso propter alimentationem affertur præjudicium, quam sponsa, si sponus aliam cognovit *Carpz. Lib. 2. Respons. 114. num. 13. Cypre. de sponsal. c. 13. §. 48.* idem etiam sese res habet, si sponus primonuptiarum die, iusto seductus errore, aliam pro sponsa cognoscat, in sponsa vero iterum aliud est statuendum. Coronidis loco addendum. An vi stupratæ ferta virginalis sit deneganda & Resp. Aff. Quamvis *Brunn ad L. 20. ad L. Jul. de adulter.* contrarium statuatur, tamen *Carpzovii* sententia verior, & loquitur *Brunnemannus* tantum de animi, non corporis virginitate. Ast si hæc concedantur etiam statuendum esset, quod nec viduæ nec uxori deneganda sit, quippe quæ semper animi castitatem fovere possunt, quia vero fertum corporis, non animi virginitatis signum est, ergo vi stupratæ denegandum. Unde etiam fluit; quod sponus illam repudiare possit. *Struv. Exerc. 29. th. 14. Nicol. in Tract. de repud. & divor. c. 2. num. 50.* quia in corpus ejus commissum

D

missum est quid, de quo etiam infimæ fortis homo abhorret, & vitiata sponso suo promissam virginitatem præstare nequit. Ad hoc accedit quod conventio tacitam in se habeat conditionem, quod valere non debeat, quam si res in eodem statu, ut tempore contractus fuit, per maneat, amissa autem virginitate mutatur status temporis contractus. *v. L. 38. ff. solut. Carpz. P. 2. Const. 25. Def. 23. Nicol. in Tract. de repud. & divor. c. 2. n. 51. seq.* Tantum de materia hac frequentissima & scitu dignissima, pro virium tenuitate in præsentiarum fat dixisse sufficiat. Deo ter optimo maximo immortales persolvo gratias, quod sua clementia ac gratia meos labores huc usque direxerit, pro qua benevolentia illi sit **LAUS, HONOR & GLORIA** in sempiterna Secula.

F I N I S.

Mars

M Ars sua bella gerit, gerit & sua
Prælia justi
Rectrix, ille neces, hæc pia
jura docet.
Sic Tibi post pugnam quam nunc cum
laude subibis
Purpura fulgebit, quam parat ipsa
Themis,
Ex animo hinc opto votis ardentibus
orans,
Ut beet Omnipotens Te studium-
que Tuum.

*Ita Nobilissimo & Clarissimo Dni. Nco-Doctõrando
animitus gratulatur*

PRÆSES.

Sic laborem Justinianus omnem
Præmio compensat honoris æquo,
Dum Tibi, Frater, tribuit merenti
Munus amœnum.

D 2

Non

01702

Non quidem sunt divitiæ caducæ,
Quas modo Galenus amat, suisque
Donat, ast hæ sunt fragiles, nec omni
Tempore durant.

Est honor, nomenque celebre, doctis
Quod datur tanquam studij perennis
Præmium, quando caput ornat illis
Musâ tiarâ.

Ergo nunc postquam diadema lauri
Splendidum valde Tua, Frater, ornat
Tempora, haud injustus ero canendo
Carmina læta,

Qui Sacerdos justitiæ vocaris,
(Imperatoris voce jam loquamur)
Sic geras Te semper, ut hocce dignus
Nomine fias.

Esto caussarum strenuus patronus,
Res clientum suscipias, sequendo
Regulas Juris sedulo, nec erres
A Lege scriptâ.
Serio

Unst und Geschicklichkeit erfordert Müß und
Schwitz /
Ein Jahrlang nimmermehr macht einen wohl
geübt /
Wer nicht will Tag und Nacht bey seinen Bü-
chern sitzen /
Derselbe lebt verhöht / von Leuten nie ge-
liebt.
Die Wolle muß zuvor viel andre Säfte fassen /
Eh sie zu ihren Schmuck die Purpur Farbe
trinckt.
Ein Demand wird sich vor in Gold einschliessen
müssen /
Damit sein schöner Schein zum Angenehm-
sten blinkt
So auch wer für der Welt die Fackel des Ver-
standes
Einst aufzustecken denckt / muß durch der
Künste Licht /
Durch die Gelehrsamkeit / die Flammen seines
Brandes
Zuvor den klugen Geist wohl haben unter-
richt.
Und diesem hastu auch Hoch-Edler nachgelebet
Dein unverdrosener Fleiß hat dich nunmehr
belohnt

Ja

Ja so wird der geehrt der nur nach Tugend
strebet
Und der zu solchen Zweck hat keine Zeit ge-
schohnt.

Dieses schreibt Herrn Lic. Gvissii zu Ehren bey
seiner Promotion ein aufrichtiger Freund

J. G. N.

Haud trepidans cathedram, con-
scendis Amice colende,
Consensumque patrum conjugique
refers.
Narviter ingenii magni documenta re-
pendis,
Codice depromis, quid sacra jura ve-
lint
Culmen honoris adest, quò splendent
nomina patris
Nonne Tibi ut gnato culmen honoris
adest?

Est

*Est aliquid nomen servare illustre Pa-
rentum &*

*Majorum meritis eminuisse juvat,
Sed magis est, virtute sua volitare per
orbem,*

*Atque patrum laudes amplificare suis
Hoc in Te fieri, letatur quisque Tuo-
rum,*

*Se pater in nato vivere magnus ovat.
Quid vero? taceam? num gaudia vestra
relinquam?*

*Vestra non prorsus sorte carere queo.
Gratulor & animo, Fautor Tibi, tanta
Minervæ*

*Munera queis poteris concelebrare
Deum*

*Apprecor, ut nunquam fato percussus
acerbo,*

Istis constanter tempora longa frui.

Hæc pauca in Amicitiaë tesseram adjecit

Joannes Ernestus Schröter /
S.S. Theologiæ Studiosus.

ULB Halle

005 355 370

3

1710, 4a

E. 21. num. 30. #

20

DISPUTATIO INAUGURALIS JURIDICA
DE
PARENTUM CONSENSUS PER
MAGISTRATUM CIRCA LI-
BERORUM SPONSALIA
SUPPLETIONE,

P. 986

Quam
DIVINA FAVENTE GRATIA
RECTORE HUIUS UNIVERSITATIS MAGNIFICENTISSIMO,
REVERENDISSIMO ET ILLUSTRISSIMO DOMINO,
DOMINO

PHILIPPO WILHELMO,
S. R. I. COMITE de BOINEBURG,

SACRAE CAESARAE MAJESTATIS CONSILIARIO INTIMO & CA-
MERARIO, nec non METROPOLITANARUM ECCLESIAARUM,
MOGUNTINAE & TREVIRENSIS CANONICO CAPITULA-
RI SENIORE, & respectivè SUPREMO CHORI-EPISCOPO,
HMINENTISSIMI PRINCIPIS ELECTORIS MOGUNTINI CON-
SILIARIO INTIMO, ac CIVITATIS TERRITORIique
ERFURTENSIS PRO-PRINCIPE &c.&c.

PRÆSIDE

DN. ERNESTO TENTZEL, J.U.D.

Elect. Mogunt. Judiciij Provinc. Erffurtens. Assess. Facult. Jurid.

p. t. DECANO, & Civitatis Erffurt. Syndico Primar.

DN. PATRONO & PROMOTORE *maximè venerando,*

DECRETO & AUTORITATE MAGNIFICI JCTORUM ORDINIS IN ACADEMIA ERFFURTENSI,

*Pro consequendis Summis in Utroque JURE HONORIBUS
PRIVILEGIIS & IMMUNITATIBUS*

Solenni Eruditorum Coetui publice submittit

JOHANNES GOTHOFREDUS GVISIUS,

Longofal. Thur.

In Auditorio Jctorum Majori

At diem 23. Aug. M. DCCX. horis consuētis,

ERFORDIAE, Typis GROSCHIANIS, Acad. Typogr.

